Takshashila Project

अथ

॥ आपुस्तक महाव्रत ब्राह्मण नुछि ॥

पत्रे १६

Digitized by Vaidika Bharata/Suparna Trust, Maujpur, New Delhi.

Takshashila Project

॥१॥ ॥श्रीगणेशायनमः॥प्रजापतिर्वैसंवत्सरस्तस्यैषआत्मा
यन्महाव्रतंतस्मादेनत्परस्मैनशंसेन्नेत्सर्वेषांभूताना
मात्मानंपरस्मिन्दधानीत्यथोइंद्रस्यैषआत्मायन्महा
व्रतंतस्मादेनत्परस्मैनशंसेन्नेदिंद्रस्यात्मानंपरस्मिन्द
धानीत्यथोयमेवैतमृङ्मयंयजुर्मयंसाममयंपुरुषं
संस्कुर्वंतितस्यैषआत्मायन्महाव्रतंतस्मादेनत्परस्मै
नशंसेन्नेत्सर्वेषांछंदसामात्मानंपरस्मिन्दधानीतिका
मंतुसत्रिणांहोताशंसेत्पित्रेवाचार्यायवात्मनेहैवास्य
तच्छस्तंभवत्यात्मन्नेवतद्यज्ञंसमर्द्धयति॥तस्यपंचविं राम ॥१॥

शस्तोमश्चतुर्विंशतिर्वैसंवत्सरस्यार्द्धमासाःसंवत्सरस्यै
वाप्त्याअथोप्रजापतिर्वैसंवत्सरःपंचविंशोथोचतुर्विं
शोवैपुरस्ताद्भूतोभवतितस्यैषाप्राप्तिर्यत्पंचविंशएंद्रश्च
सवनःप्राजापत्यश्चाजउपालभ्यावैंद्रवाएतदहरिंद्र
उवैप्रजापतिस्तत्प्राजापत्यंरूपमप्योएतदेवपशुश्चैवै
ंद्ररूपंपरदृषत्नः॥१॥तस्यत्रिवृच्छिरोविंशोवाप्रतिष्ठिमिति
द्वादशार्चमाज्यंद्वादशवैमासाःसंवत्सरःसंवत्सरःस्यैवा
प्त्यैतस्मिन्वैहछंदसीनवतोगायत्र्यश्चानुष्टुभश्चाग्निं
नरोदीधितिभिररण्योरित्येतत्पंचविंशात्यृचमुपसं

Digitized by Vaidika Bharata/Suparna Trust, Maujpur, New Delhi.

॥२॥ शंसति पंचविंशो हि स्तोमः स्तोध्यैः शास्त्रं समर्द्धं पतस्तोमे
न संपद्यते तस्मिन्वै द्वे छंदसी भवतो विराजश्च त्रिष्टु
भश्च तानि चत्वारि संपद्यते चतुष्टयं वा इदं सर्वमस्यै
व सर्वस्याप्त्यै त्रैष्टुभः प्रउगा इंद्रस्यैवैतछंदो यत्रिष्टु
ब्देनं स्वेन छंदसा समर्द्धयति क्रवि दंगानमसा येहृ
चारु इति वायव्यं महह्व हृद्धवन्महद्वन्महद्वथ्येतद
हरत एवोत्तरं रच चमैंइ वायवं पावत्तरस्तान्वो यावद्दो
जइति पावं नरश्च तत्सा दीप्यानाइत्यैतेन रूपेणो
द्धांचत्तुर्वरुण सुप्रतीकमिति मैत्रावरुणं देवयोरे राम ॥२॥

तिसूर्यस्त तन्वा नित्यैतेन रूपेणा कैंउश्र वक्तमोय
ज्ञियानामित्याश्विनं यं सूर्यस्य दुहितावृणीतेत्यैते
न रूपेण कथा महामवृधत्कस्य होतुरिन्द्यैं इंसहह्व
हृद्धवन्महद्वन्महद्वथ्येतदहः को वस्त्राता वसवः को
वरूते निवैश्वदेवं सहोयसो वरुण मित्रमर्त्तीदि
त्येतेन रूपेणो तस्या नः सरस्वती जुषाण इति सार
स्वतं हारावृतस्य सुभगे व्यावरित्येतेन रूपेणैव वा
उक्थांस्त्रैष्टुभस्त्वं च त्वकृशो वा इमदेव्यः प्रउगाः प्र
जापतिर्वै वामदेवः प्रजापतावेव तत्सर्वान्कामा

ग॥

॥३॥ नृम्णुवंतितदाहुर्नेत्रैष्टुभंप्रातःसवनंस्यान्मोहयतित्व
मछंदसोयज्ञमुखमैवाहिकामवस्यांब्रह्मवाएकाहो
ब्रह्मैतदहर्ब्रह्मणैवतद्ब्रह्मसमर्धयति २ आत्वारथं
यथोतयइतिमरुत्वतीयस्यप्रतिपदिदंवसोसुतमं
धइत्यनुचरएषएवनित्यएकाहातानस्तस्योक्तंब्रा
ह्मणमसस्तुमेजरितःसाभिवेगइतिवासुक्रंशर्वंशस्त्वा
महांइंद्रोन्नवदाचर्षणिप्राइत्येतस्मिंस्त्रैष्टुभेनिविदं
दधातितद्यद्वासुक्रंशर्वंशंसतींद्रउवैवसुक्रोयपनं
हद्वैष्येतदहः ३ अथैताआन्याहुतीर्जुहोतिस्वस्त्यय ॥३॥ राम
हिंइंद्रोन्नवदान्चर्षणिप्राइतिमहद्रुन्म

नमेवतत्कुरुतेयज्ञस्यैववस्त्यैयजमानानांचाभिषज्या
यैतावाअष्टौनवंत्येताभिर्वैदेवाःसर्वाअष्टीराश्नुव
ततथोएवैतद्यजमानाएताभिरेवसर्वाअष्टीरश्नुव
तेष्येतान्यपरिमितांजपांजपतिपरिमितद्आपोवैपरि
मितोग्निर्हीदंसर्वंपरिमतत्तमप्ववैपरिमितोन्नमेत
द्धुक्लेमापोवाअन्नस्यायतःपृथ्वीआयंत्यापःपरिमा
द्दोघवैपरिमितोयंनखानिदंताःस्तनूलोमानीतित
स्माद्धूल्याःसंपद्यत्योहिनवंतिपंचविंशतिर्निघनमां
गिरसंप्रतिष्ठायैतद्रूपंभरतेछंदांसामन्नप्रियमिंद्रस्य
सो

श्री

॥४॥ धामोपजगामेतिऋोशानुऋोश्रोरास्तुरप्येषांपयोरास्तु
रर्कश्चार्कपुष्पंचायंवाअग्निरर्कोसावादित्योर्कपुष्पं
तेषुयदापर्यायंसामगाःस्तुवते[illegible]होतारमाहुरनु
जपेतितेयदिस्तुवीरन्नथानुजपेद्यदिचैवंस्तुवीरन्य
दिवनःस्तुवीरन्नन्वेवजपेत् ॥४॥ तानिवाएतानिस
प्तदेवछंदांसिनवंतितस्मादेनाननुजपेद्यथोएं इं
वाएतदहरेश्रजपास्तस्मादेनाननुजपेद्यात्रैवति
ष्ठन्नग्निंयथोगामुपतिष्ठतेनमोनमइतिनहिनमस्का राम
रमतिदेवाःसमिद्धस्यैवैतान्नागानुपतिष्ठेतयधन्तरह ॥४॥

वेदेनवत्यथात्रैवतिष्ठंनादित्यमुपतिष्ठतआकाशं
शालायैकुर्यरितिहैकआहुर्देशेनत्वेवोपतिष्ठेततेरो
हितोहवाएषएतस्मिन्परमऋच्छेपरमात्माशिषोव
दतिसंमहान्महत्यादध्यादित्यग्निर्वैमहानियंपृथि
वीमहत्येतौहिसमध्यत्तांसंदेवोदेव्यादध्यादितिवा
युर्वैदेवांतरिक्षंदेव्येतौहिसमध्यत्तांसंब्रह्मब्राह्म
ण्यादध्यादित्यसावादित्योब्रह्मासोद्यौर्ब्राह्मण्येतौ
हिसमध्यत्तांतदिमांलोकांसंदधात्येतदु[illegible]स्ति उ
ष्यंते ॥५॥ विश्वामित्रोहवाइंद्रस्यप्रियंधामोपजगाम

Takshashila Project

॥५॥ शास्त्रेण च व्रतचर्यया तं हेन्द्र उवाच विश्वामित्र वरं वृणी
ष्वेति स होवाच विश्वामित्रस्त्वामेव विजानीयामिति
द्वितीयमिति त्वामेवेति तृतीयमिति त्वामेवेति तं हेन्द्र
उवाच महांश्च महती चास्मि देवश्च देवी चास्मि ब्रह्म
च ब्राह्मणी चास्मीति तत उ ह विश्वामित्रो विजिज्ञासा
मेव चक्रे तं हेन्द्र उवाचैतद्वा अहमस्मि यदेतद्वोचं यथा
वै तोऽन्य यो तपास्त देवतस्या यदहमिति तद्वा इन्द्रो व्या
हृतीस्तु चेता उपाद्या आसं नित्यपोपनिधाय प्रेंखफ
लकं त्रिरभ्यनयत् त्रिरभ्यवानिति ॥ ६ ॥ तद्वा औदुंबरं भव
त्यूर्ग्वा अन्नाद्यमुदुंबर ऊर्जोन्नाद्यस्योपाप्त्या अथैन ॥५॥

राम

दुरसा संस्पृश्य दक्षिणं भागमाप्नोति हरंजपत्यकौ
स्मिवसवस्त्वा गायत्रेण छंदसारोहंतु ते त्वारोल्हार इ
त्येवतदाह तानहमन्वारोहामि राज्यायेति राज्यं ह वा इ
दमु हैव च क्षते श्योत्तरं भागमाप्नोति ह रंजपतिरुद्रा
स्त्वा त्रैष्टुभेन छंदसारोहंतु ते त्वारोल्हार इत्येवतदा
ह तानहमन्वारोहामि स्वाराज्यायेति स्वाराज्यं ह वैरा
ज्यादधितरामिवाथ दक्षिणं भागमाप्नोति हरंज
पत्यादित्यास्त्वा जागतेन छंदसारोहंतु ते त्वारोल्हा
र इत्येवतदाह तानहमन्वारोहामि साम्राज्यायेति सा

Digitized by Vaidika Bharata/Suparna Trust, Maujpur, New Delhi.

॥६॥ न्नाज्यंहवैस्वाराज्याद्द्वितरामिवाथोन्नरंस्वागमात्म
नोतिहरंजपतिविश्वेत्वादेवाआनुष्टुभेनछंदसा
रोहंत्त्वितेतआरोल्हारइत्येवतदाहतानहमन्वारोहा
मिकामप्राघेतिकामप्रंहवैसर्वेषांपरार्ध्यमथसम
प्रिस्रप्यप्रांचौपादावुपावहृत्यन्नसौप्रतिष्ठापयत्यु
ग्यततरोहवाएषोस्माल्लोकाद्भवतितद्यत्प्रतिष्ठापय
तितदस्मिंल्लोकेप्रतितिष्ठतिप्रतिष्ठायामप्रत्युत्याम
थत्रिरभ्यन्यत्रिरभ्यवानित्यथोपरिप्रेंखफलकेदक्षि
णोत्तरिणमुपस्थंकृत्वादक्षिणेनप्रादेशेनपश्चात्प्रें राम ॥६॥

खफलकमुपस्पृशतिप्रजापतिष्ट्वारोहत्त्वायुःप्रेंखय
त्वितिप्रजापतिर्वाएतद्दारोहत्त्वायुःप्रेंखयतियज्जी
वमथात्रिरभ्यन्यत्रिरभ्यवानित्यथप्रांचौपाणीपरि
गृह्यजपति॥७॥संवाक्प्राणेनसमहंप्राणेनसंचक्षु
र्मनसासमहंमनसासंप्रजापतिःपशुभिःसमहंपशु
भिरित्याशिषमेवतद्वदतेसुपर्णोसिगरुत्मानितिप्रा
णोवैसुपर्णःप्रेमांवाचंवदिष्यामीतिप्रवदिष्यन्नुह्येषः
एतांवाचंवदतिबहुकरिष्यंतीबहुकरिष्यंनितिब
हुर्ह्येषावाक्करिष्यंतीभवतिबहुयंयएतस्याःक्तःशास्त्रे

बहोर्न्नेयः करिष्यंनिति।

७ प्राप्नोति बहोर्न्नेयः करिष्यंतीं बहोर्न्नेयो ह्येषा वाक्करिष्यं
तीभवति बहोर्न्नेयोयंय एतस्यान्नः शास्त्रं प्राप्नोतिस्व
र्गमिष्यंतीस्वर्गामिष्यंनितिस्वर्ग्येषा वागगामिष्यंतीभ
वतिस्वरयंय एतस्याक्नः शास्त्रं प्राप्नोतिस्वरिमान्यज
मानांन्वच्छन्नित्येव ब्रूयाघं द्विष्यात्तं ब्रूयान्नामुनामु
मितिसयावतोहवाएषेए तस्माद्दे वरप्यात्रतिसंख्या
यनिर्हूनुतेनिरहूनुतेतौहनस्रोप्यामेवमवतस्तामे
वैतत्प्रचर्षयतितमेवैतत्प्रचर्षात्मंधत्तेवासुर्वाएष
प्राणेमन्त्वैतदुक्तंशंसतितमेवैतत्प्रचर्षयतितमेवै राम ७

गुरौवारवयुक्तोभवति।यएतस्याङ्शास्त्रंप्राप्नोतितस्य
गुरौयुक्तस्येधराःप्राणेयद्दिनापपराजेतोसामवैतं।
तत्प्रचर्ष्यात्मंधत्तेनहवाएतस्यैदेवतायैदिग्धेननास्ति
कुनपरश्रुनानकेनचनावतर्दोस्तितघएवंविद्वांस
मपवदतिसएवपापीयान्भवतिनसयएवंवेदनैवंवि
दुषोवतर्द्दीनैवंविदुषोवतर्द्दः॥८॥प्रथमोऽध्यायः
॥हिंकारेणप्रतिपद्यतएतदुक्तंप्राणोवैहिंकारःप्रा
तर्दे णेनैवैतदुक्तंप्रतिपद्यतेप्योऽङ्गैर्वैरसोहिंकाररूर्जमे
वतद्रसमेतस्मिंनुक्थेदधात्यपोऽमृतत्वंवैहिंकारो
मृतत्वमेवतदात्मंधत्तेराजनेपृष्ठंभवत्येतद्वैप्रत्य
क्षंसामयद्राजनेतदेनेस्वेनसाम्नासमर्द्धयतितदनि

॥८॥ रुक्मास्तृणन्नवस्यनिरुक्तउवैप्रजापतिस्तत्प्राजापत्यंरु
पंकवतीषुस्यादितिहैकआहुःकोवैप्रजापतिस्तत्प्रा
जापत्यंरूपमप्येतंतृचंशंसन्नुपांशुशंसतिवाग्वा
एतदहर्मनःस्तूचंशंसोमनसैवतद्वाचंसमर्द्धयति
तदिदासभुवनेषुज्येष्ठमितिस्तोत्रिय॥त्वेचोवावृ
धानःशवसाभूर्योजाइतिवृद्धवन्महद्वन्महद्वत्येत
दहःसएषआत्मापंचविंशस्तन्नदेनोपसृष्टंशंस
त्यात्मावैपंचविंशःप्रजापतयावउपसर्गःप्रजयैवत राम
स्यश्रुतिःप्रेष्येरन्नाद्येनेत्यात्मानमुपसृजतेनदंव ॥८॥

उद्वतीनामितित्रैष्टुभानिचत्वारिपदानिकरोतिनदस्यो
त्तराणिप्रथमेनत्रैष्टुभेनपदेनप्रथमंनदस्यपदमु
पसंधायावस्यतिद्वितीयेनत्रैष्टुभेनद्वितीयंसंधायप्र
णौतितृतीयेनत्रैष्टुभेनतृतीयंसंधायावस्यतिचतु
र्थेनत्रैष्टुभेनचतुर्थंसंधायप्रणौत्येवंविहृतांप्रथमां
त्रिःशंसतिपराचीरुत्तराएवंविहृताएवपातृतीयासू
क्तस्यतस्याउत्तरमर्द्धर्चमुत्सृजतिनदस्यचोत्तरंसोयं
मुखस्याविवरस्तेनवाचंवदतिमुखेनवैवाचंवदति
तौपुरस्ताद्द्विपदानांशंसतितथाहास्यस्तोत्रियानंत

Digitized by Vaidika Bharata/Suparna Trust, Maujpur, New Delhi.

Takshashila Project

॥९॥ तानन्वत्यात्मानंशस्त्वापसूददोहसंशंसतितावस्यसू
ददोहसइत्यन्नंवैसूददोहाऽअन्नेनवाइमानिपर्वाणि
संहितानिभवंत्यपोऽआपोवैसूददोहाऽअद्भिर्वाइमानि
पर्वाणिसंहितानिभवंत्यपोऽअमृतत्वंवैसूददोहाऽअ
मृतत्वमेवतदात्मंधत्तेपवैसूददोहाऽआवस्येतद्रूपंत
घप्याहवैदारुणःश्लेभसंश्लेषणंस्यात्परिचर्मण्यंवेव
मेवसूददोहाःसर्वेषांवेदानांसंश्लेषणी ॥१॥ अथैतानि
शीर्षण्यानिशंसतितानिवैत्रीणित्र्यचानिभवंतित्रीणि
वाऽअस्यशीर्ष्णःकपालानिभवंतितान्येवैमैःसंदधातिता राम ॥९॥

नित्रीणिपुनरेकैकंत्रेधात्रेधातानवर्चोभवंतिन
ववैशिरसिप्राणाःस्तान्यर्वंतिभवंतितदेतस्याप्नो
रूपं ॥२॥ अथैतंग्रैवंशंसतितावैतिस्रर्चोभवंति
त्रीणिवाऽआसांग्रीवाणांपर्वाणिभवंतितान्येवैताभिः
संदधात्युत्तमासोयंस्कंधोविदल्लोघूल्हः ॥३॥ अ
थैतामक्षांशंसतिसावैत्रिष्टुब्भवतितस्मादयमक्षस्त्व
विष्ठरूपातइंद्रःस्थविरस्यबाहूइतिबाह्वोरभिरूपा
अथयंतरस्यस्तोत्रियानुरूपौशंसतितयोरुक्तंब्रा
ह्मणमथधाय्यांशंसतीयंवैधाय्येयंहिसर्वैशुस्तते

Digitized by Vaidika Bharata/Suparna Trust, Maujpur, New Delhi.

॥१०॥ दुहितासा वै दक्षिणे भागे ध्रीयते तस्मा दक्षिणे भागे श्री
सः श्रुधिश्रीते परार्धं तरं प्रगाथा शंसतीति तस्योक्तं ब्राह्म
णे य एक इद्धव्यश्चर्षणीनामिति सूक्तं तस्य छंदस्तस्य द्वि
तीयानुष्टुप् विश्वोह्यन्यो अरिराजगामेति येतस्य द्वि
तीयां तामिहद्वितीयां करोतीति तद्गिरो पक्षौ व्यतिषजन्त्य
विवर्हाय तस्माद्वा स्योपक्षा स्योसर्वाणि कर्माणि समश्न
ते ॥४॥ अथैतं प्रहन्त्र्व्रं शंसतीता वै तिस्र ऋचो नवंति
त्रीणि वा अस्य पाणेः पर्वाणि नवंति तान्येवैताभिः सं
दधातीति छंदा प्रथमासो यमंगुष्ठस्तस्मा दयमंगुष्ठः राम ॥१०॥

श्री
सर्वांगुलीः प्रत्येति दक्षिणतः पक्षो राथंतरो प्यथवा उत्तर
तः पक्षो बार्हत एते नैवोक्तं ब्राह्मणैः स्तोवाएतौ पक्षौ
बार्हत राथंतरौ चतुर्विंशौ चतुर्विंशति र्विसंवत्सरस्या
र्द्धमासाः संवत्सरास्यै वाप्त्यै ॥५॥ अथैतानि चतुरुत्तरा
णि शंसतीति तदनूक्तं ता एकविंशति रृचो नवेत्येकविंश
तिर्वा अस्यानूकस्य पर्वाणि नवंति तान्येवैताभिः संद
धातीति तानि वै सप्त ऋचानि भवंति सप्त वै छंदांसि सर्वे
षामेव छंदसामाप्त्यै तान्यर्कं वंति भवंति तदेतस्या क्रो
रूपं ॥६॥ अथैता अशीतीः शंसति तिस्रो त्रियानैवैताभिर

॥११॥ नुशंसतिगायत्र्यागायत्रमौष्णिह्याचबार्हत्याचबृहदूपं
तरइयमेवदक्षिणंपार्श्वंगायत्रीसर्व्वमौष्णीहीमध्ये
बार्हतीमध्यंवाइदमात्मनोन्नंधीयातेत्रिष्टुन्नावंतरे
णत्रिष्टुप्नैविदीवैश्वामित्र्यावर्क्कवत्यावसिरूपेविश्वा
मित्रोह्येनदपश्यन्महद्वत्योवृद्धवत्यःप्रतिपदोभवंति
महद्वद्वृद्धवन्महद्वन्महद्वध्येनदहः॥७॥महांइंद्रोय
र्ओजसेत्येतयागायत्रीमन्वीधितंप्रतिपद्यतेस्तोमैर्वत्सस्य
वावृधइतिमहद्वत्यावृद्धवत्यामहद्वद्वृद्धवन्महद्वन्म
हद्वध्येतदहः॥८॥यांइंद्रनुजस्रासनरइत्येतयाबार्हती राम ॥११॥

मन्वीतिंप्रतिपद्यतेस्तोतारमिन्मघवन्नस्यवर्द्धयेतिम
हद्वत्यावृद्धवत्यामहद्वद्धवन्महद्वन्महद्वध्येतदहः
स्यंतेअस्तुहर्यतइआमंद्रैरिंद्रहरिभिरितिस्त्तेतच्च
देतेअंततःशंसतिसंसिद्धानिर्वृहतीभिरोह्णीहीमन्वी
तिंसमारोहाणीति॥९॥इंद्रःस्तुतेषुसोमेष्वित्येतयोष्णिही
मन्वीतिंप्रतिपद्यतेविदेवृद्धस्यदक्षसोमहान्हिषइति
वृद्धवत्यामहद्वत्यावृद्धवन्महद्वन्महद्वध्येतदहःस्तो
त्राएताअन्वीतयःसंशास्ताःसप्तविंशतिशतान्यृचांसं
पद्यंतेसप्तवैविंशतिशतानिसंवत्सरस्याहोरात्राणांत

॥१२॥ दृशीतिभिः संवत्सरस्याहोरात्राण्याप्नोति सामनिधनै
हैके गायत्रीरुष्णिहः संपादयंति चतुरक्षराण्यु हैके पुन
रादद्ते बार्हत्यामशीत्यामशीतिं चतुरक्षराण्युद्धर
ति काकुभेभ्यः प्रगाथेभ्यः श्चतुर्विंशतिं चतुरक्षराणि
तानि चतुःशतं चतुरक्षराणि चतुःशते गायत्रीषूपदध्या
ति तथा ता गायत्रीरुष्णिहः संपद्यंते नाद्रियेतात्रैव संप—
न्नमिंद्रायसामगायतेतितद्यदेतदंततः शंसति संसि
द्धाभिरुष्णिग्भिर्वंशं समारोहाणीति ॥१०॥ अथ वशं शंस
त्यदरं वै वशः स्तेन संसिद्धेनानंतर्यौ जिगमिषेद्यदतः राम ॥१२॥

किंच बर्हिर्धास्तत एव तच्छ्रपयति यदंतरुदरे तस्माद्व
श्यो देवता बहूनि छंदांसि वशे शस्यंते तस्मादिदं ब
हु विश्वरूपमुदरेन्नमधीयते ऽथैतौ विहृनावर्द्धर्चौ
वपस्तद्दोहसंसा तत एवोस्सृज्यते त्र चतुर्विंशति
स्त्वः शस्ता भवति ॥११॥ अथैता द्विपदाः शंसति प्र
तिष्ठानीयं वै छंदो द्विपदाः प्रतिष्ठित्या एव ॥१२॥ अ
थैतदैंद्राग्नं सूक्तं गायत्रीः शंसति प्रतिष्ठे वा इंद्राग्नी
प्रतिष्ठित्या एव ॥१३॥ अथैतदावपनं शंसति प्रति
ष्ठा वा आवपनं प्रतिष्ठित्या एवाथो एतान्येव पुनर
रं

॥१३॥ र्वीचीनिभवंति ॥१४॥ अथैतमानुष्टुभंसमाम्नायंशं
सतिवाग्वाएतद्यद्वागनुष्टुब्वाच्येवतद्वाचंप्रतिष्ठा
पयंतिदिवंपयपदिवंपयेतिदेवानेवैतेनस्वर्ग्लेनेति
संप्रनप्याक्विवध्यइतिऋचमर्कवन्तेनसमृद्धंगायत्र्य
त्रमातयासमृद्धंशंसामइच्छामहाँअसीतिमहद्धन्म
हद्ध्येतदहः॥१५॥ अथैनंत्रिष्टुप्शतंशंसतीइ
स्यैंद्रंवैतछंदोयत्रिष्टुप्यदेनंस्वेनछंदसासमर्द्धयति
हैरण्यस्तूपीयंचयातरुतीयंचबार्हतरायंतरेहह राम ॥१३॥
हइम्यंतरेहिपुरस्तात्कृतेभवतःसजनीयंचाध्वर्यवो

नरतेंद्रायसोममितिचताःसप्तविंशतिर्ऋचोभवंति
सप्तविंशतिर्वैनक्षत्राणितंनक्षत्रियांविराजमाप्नोति
विश्वामित्रस्यशंसेद्विश्वामित्रोह्येनदपश्यद्वामदे
व्यस्यशंसेद्वामंह्येतद्देवानांवसिष्ठस्यशंसेद्वासिष्ठं
ह्येतद्देवानांतत्पुरस्तादुदुब्रह्मीयस्यपदानुषंगां
छंसतिसर्वेवैकामाएतस्मिन्नंतरुक्थेतघपाव्रजेप
श्वनवसृज्यार्गलेषीकेपरिव्ययेदेवमेवैतैःपदानुषं
गैःसर्वान्कामानुभयतःपरिगृह्यात्मंधत्तेयोइदुब्रह्मी
यस्यार्कवत्फन्नमातदेतस्याक्तौरूपंत्रिःशस्तयापरि

॥१५॥ दध्याति परिधायो छ्वीर्यं जपत्यैकाहिकं ह्यैवं प्रतिष्ठा वा
एकाहः प्रतिष्ठित्या एव महाव्रतीकमुत्तरं महदसीति म
हद्धन्मह ह्वयेत दहः ॥१६॥ तदेत सह्र छस्तायांस्तू ददो
हसियावच्छस्त्रमुपसर्जन्यां संख्यायमानायामेते न्
हतीरां संबृहतीसहस्रं संपद्यते तस्य वा एतस्य बृहतीसह
स्रस्य षट्त्रिंशदक्षराणां सहस्राणि भवंति तावंतिरा
त संवत्सरस्याहानि भवंति तच्छतसंवत्सरस्याहान्याप्नो
त्यनुष्टुप्संपन्नमु हैके वाग्वा एतदह वीगनुष्टुप्वाक्सर्वा राम
णि भूतान्यथो वागिदं सर्वमिति बृहतीसंपन्नमिति त्वे ॥१५॥

त्वेव स्थितं बार्हतो वा एष य एष तपति तदेनं स्वेन छंदसा
समर्द्धयति त्रिरेबाक्रयते त्रयो वा इमे लोका इमानेव तं
लोकानाप्नोत्यैकाहिकीयाज्या प्रतिष्ठा वा एकाहः प्रतिष्ठि
त्या एवानुवषट् करत एव प्रेरवं वाश्रघ्नं तिसय हाम वाया
संप्राडुपावरोहति प्रत्यक्ष्येरवफलकमयोहति परा
रान्यहंजपति यामिमे प्रजये प्राजैषं स्तमन्वसानीति
दस्मात्प्रजयादात्मानमपादध्यानीति वैश्वकर्मणो
तियाद्यः प्राजापत्यं वा एतदहः प्रजापतिर्विश्वकर्मा
तदेनं स्वेन रूपेण समर्द्धयातितद्वैतदहरिंद्रोगिरसे

॥१५॥ प्रोवाचांगिरा दीर्घतमसेत तउह दीर्घतमा दश पुरुषा
युषाणि जिजीव न दध्येत द्विरा ह दीर्घतमा मामतेयो
जुजुर्वान्दशमे युग इति तदेतदायुः कामस्य शास्त्रमिति
ह स्माह कौषीतकिस्तद्य एवं विद्वानेतदहः शंसति सर्व
मायुरस्मिँल्लोक एत्याप्नोत्यमृतत्वमक्षितिं स्वर्गे लोके
॥१७॥ तत्सवितुर्वृणीमह इति वैश्वदेवस्य प्रतिपद्वृ
णीमह इति महद्वतीमहद्वन्महद्ध्येतदहरद्या नो देव
सवितरित्यनुचरो विश्वा वामानि धीमहीति महद्वन्म राम
हद्वन्महद्ध्येतदहस्तद्देवस्य सवितुर्वार्यं महदिति सा ॥१५॥

वित्रं महद्वन्महद्ध्येतदहस्ते हि द्यावापृथिवी विश्वशं
भुवेति द्यावापृथिवीयमुरुव्यचसा महिनी असश्चते
ति महद्वन्महद्ध्येतदहः किमु श्रेष्ठः किं यविष्ठो न आ
जगन्नित्यार्भवं न निंदिम चमसं यो महाकुल इति मह —
द्वन्महद्ध्येतदहरस्य वामस्य पलितस्य होतुरिति स
लिलं वैश्वदेवं सलिलं ह्येतद्देवानामेकाहिके निविदं द
ध्याति प्रतिष्ठा वा एकाहः प्रतिष्ठित्या एव वैकाहिकं वैश्वा
नरीयं प्रतिष्ठा वा एकाहः प्रतिष्ठित्या एव प्र यज्यवो म
रुतो भ्राजदृष्टय इति मारुतं बृहन्महांत उर्विया विराजथ

Digitized by Vaidika Bharata/Suparna Trust, Maujpur, New Delhi.

॥१६॥ तिष्ठद्भवन्महद्भवन्महद्भव्येतदहर्बेलिच्छातद्वपुषेध्यापि
दर्शीतमितिजातवेदसीपंतस्यास्ताव्यग्निःत्रिभिर्वह्नि
रर्कैरित्यर्कवत्फत्तमातदेतस्याङ्गोरूपमित्यग्निमा
रुतस्तक्तानीत्येतस्याङ्गःस्तक्तानितदग्निष्टोमःसंति
ष्ठीतेब्रह्मवाऽग्निष्टोमोब्रह्मैतदहर्ब्रह्मण्येवतद्ब्रह्म
प्रतिष्ठापयंतितेमृतत्वमाप्नुवंतियएतदहरुपयंतिय
एतदहरुपयंति॥१८॥ ॥इतिमिलाव्रते द्वितीयोध्यायः ब्राह्मण
॥ ॥संवत १७॥० वर्षेज्येष्ठवदी १४ बुधवासरे लि०
ग्रा०दीनानाथेन॥ ॥ ॥ ॥ ॥ राम ॥१६॥